

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

06.05.2016 р.

м. Львів

№ 13/03-22рк/к

**Товариство з обмеженою
відповідальністю**

«Львівгаз збут»

79039, м. Львів, вул. Золота, 42

Про припинення дій, які містять
ознаки порушень законодавства
про захист економічної конкуренції

Львівське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (далі - Відділення) розглядає заяву Особи_1 (адреса: адреса Особи_1) від 18.02.2016 № б/н (вх. від 22.02.2016 № 14/34-К) із доповненням до заяви від 01.04.2016 (вх. від 04.04.2016 до № 14/34-К) щодо правомірності дій Товариства з обмеженою відповідальністю «Львівгаз збут» (далі – ТОВ «Львівгаз збут», юридична адреса: 79039, м. Львів, вул. Золота, 42) при наданні послуг з газопостачання; колективну заяву Особи_2, Особи_3 (адреса: адреса Особи_2 і Особи_3) та Особи_4 (адреса: адреса Особи_4) від 20.04.2016 № б/н (вх. 25.04.2016 № 14/82-Ко) з доповненням до заяви від 04.05.2016 № б/н (вх. від 05.05.2016 до № 14/82-Ко) щодо правомірності дій ТОВ «Львівгаз збут» при надсиланні Заяв-приєднання до умов договору постачання природного газу побутовим споживачам та колективне звернення мешканців будинку, що знаходиться за адресою: адреса будинку Особи_5, Особи_6, Особи_7, Особи_8, Особи_9, Особи_10 від 28.04.2016 № б/н (вх. від 29.04.2016 № 14/86-Ко) щодо правомірності дій ТОВ «Львівгаз збут» при надсиланні споживачам Заяв-приєднання до умов договору постачання природного газу побутовим споживачам.

За результатами розгляду зазначених заяв Відділенням встановлено наступне.

ТОВ «Львівгаз збут» здійснює діяльність на ринку послуг з постачання природного газу, газу (метану) вугільних родовищ за регульованим тарифом з 01.07.2015р. відповідно до ліцензії, виданої Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, Серія АЕ №299038 від 04.06.2015 №1682.

**Визначення ознак монопольного (домінуючого) становища на ринку послуг з
постачання природного газу за регульованим тарифом**

Відповідно до вимог Закону України «Про Антимонопольний комітет України», Закону України «Про захист економічної конкуренції» та «Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку», затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України 05.03.02р. №49-р.

zareєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.02р. за №317/6605 (надалі - Методики) Відділення провело дослідження становища ринку послуг з постачання природного газу за регульованим тарифом у м. Львові та Львівській області, які надаються ТОВ «Львівгаз збут».

Встановлення об'єкта аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища.

Об'єктами аналізу щодо визначення становища на зазначеному ринку є:

- суб'єкт господарювання – Товариство з обмеженою відповідальністю «Львівгаз збут», що здійснює діяльність на ринку послуг з постачання природного газу за регульованим тарифом;
- ринок послуг з постачання природного газу за регульованим тарифом.

Визначення товарних меж ринку:

Товарні межі ринку - товар (товарна група), сукупність схожих, однорідних предметів господарського обороту, в межах якої споживач за звичайних умов може перейти від споживання певного виду предметів господарського обороту до споживання іншого.

Виходячи з вищевикладеного, споживачі міста Львова та Львівської області не мають можливості вибору підприємства, яке надавало б аналогічні послуги у населених пунктах м. Львова та Львівської області, тобто, споживачі можуть скористатися послугами лише ТОВ «Львівгаз збут».

Отже, товарними межами ринку за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей та умов використання товару є надання послуг з газопостачання.

Перелік споживачів.

Споживачами послуг з газопостачання у м. Львові та Львівській області є юридичні та фізичні особи, які замовляють надання послуг з постачання природного газу за регульованим тарифом.

Визначення територіальних (географічних) меж ринку.

ТОВ «Львівгаз збут» надає послуги з газопостачання у м. Львові та Львівській області, в межах адміністративно-територіальної одиниці, де знаходяться споживачі, які включені до абонентської бази споживачів природного газу.

На сьогоднішній день правові, економічні та організаційні засади функціонування ринку природного газу визначені Законом України «Про ринок природного газу» (далі – Закон України).

Згідно з статтею 1 Закону України постачання природного газу - господарська діяльність, що підлягає ліцензуванню і полягає в реалізації природного газу безпосередньо споживачам на підставі укладених з ними договорів.

Відповідно до положень пункту 3.1 Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з постачання природного газу, газу (метану) вугільних родовищ за регульованим тарифом, затверджених постановою НКРЕКП від 12.01.2015 № 9, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 16.03.2015 р. за № 289/26734, ліцензіат повинен, зокрема, провадити ліцензовану діяльність лише на території ліцензованої діяльності, затвердженій НКРЕКП.

При цьому, територія провадження господарської діяльності з постачання природного газу за регульованим тарифом із зазначенням переліку адміністративно-територіальних одиниць затверджується постановою НКРЕКП про видачу відповідної ліцензії по кожному постачальнику.

Враховуючи вищезазначене, на кожній окремій території діє лише один постачальник природного газу за регульованим тарифом, з яким споживачі (у тому

** Постачальник зобов'язується не рідше одного разу на шість місяців здійснювати звірення фактичного об'єму (обсягу) газу за даними Оператора ГРМ та здійснювати відповідний перерахунок Споживачу.

3. Спосіб оплати за цим Договором:

За квитанціями розрахункової книжки Постачальника	ні	(підпис Споживача, який підтверджує його згоду)
За платіжними документами (рахунками), які виписує Постачальник	так	(підпис Споживача, який підтверджує його згоду)

Листом від 21.04.2016 № ЛЗ 07/4-928-16 (вх. від 05.05.2016 № 8-801) ТОВ «Львівгаз збут» повідомило Відділення про таке:

«...Відповідно до пункту 4.5 Типового договору постачання природного газу побутовим споживачам, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 30.09.2015 № 2500, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 6 листопада 2015 року за № 1386/27831 (далі – Типовий договір), розрахунки Споживача за цим Договором здійснюється з рахунками та/або квитанціями абонентської книжки Постачальника. Спосіб оплати має бути визначений Споживачем в заяві-приєднанні.

При цьому Споживач не обмежується у праві здійснювати оплату за цим Договором через банківську платіжну систему, шляхом он-лайн переказу, поштового переказу, внесення готівки через касу Постачальника та в інший не заборонений чинним законодавством спосіб.

Відповідно до пункту 4.6 Типового договору при розрахунку за квитанціями абонентської книжки Постачальника Споживач самостійно розраховує суму платежу та сплачує його Постачальнику не пізніше 10 числа місяця, наступного за розрахунковим.

Оплата рахунку Постачальника про сплату послуг за цим Договором має бути здійснена Споживачем в термін, визначений в рахунку, який не може бути меншим п'яти робочих днів з моменту отримання Споживачем цього рахунка.

Усі платіжні документи, що виставляються Постачальником Споживачу, мають містити чітку інформацію про суму платежу, порядок та строки оплати, що погоджені Сторонами цього Договору.

В надісланих заявах-приєднання пріоритетним був визначений спосіб оплати «За рахунками» для зручності споживачів, оскільки в рахунках на оплату послуг, які формуються Постачальником щомісяця, вказана вся актуальна на поточну дату інформація щодо оплат споживача, наявності в нього пільг, наданих чи припинених субсидій, номери особових рахунків, ЄІС-коди, банківські реквізити Постачальника, сайти Оператора ГРС та постачальника, телефони контакт-центрів для передачі показань, отримання довідок тощо.

Крім того, споживач завжди може провести звірення показників лічильника Оператора ГРМ, вказаними в рахунку, зі своїми фактичними, відкоригувати їх в особистому кабінеті на сайті Оператора ГРМ, особисто у Постачальника, в інший спосіб.

Водночас повідомляємо, якщо Споживач не згоден із запропонованим способом розрахунку та способом оплати та бажає здійснювати розрахунки за квитанціями абонентської книжки Постачальника, самостійно заповнюючи відповідні показники

лічильника, він може в отриманому ним бланку заяви-приєднання закреслити «ТАК» або «НІ» чи іншу позначку та обрати бажаний ним спосіб розрахунку та оплати. Така Заява приймається ТОВ «Львівгаз збут» в якості належно оформленої.

Також для зручності споживачів на сайті ТОВ «Львівгаз збут» у розділах «Як укласти договір» та «Договір постачання побутовим споживачам» розміщено незаповнений бланк Заяви-приєднання. Споживач може її роздрукувати, заповнити, підписати та повернути Постачальнику (тобто, без виправлень надісланої заяви).».

Відповідно до пункту 2 розділу III Правил* постачання природного газу, затверджених Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 30.09.2015 № 2496 (далі – Правила №2496):

Постачання природного газу побутовому споживачу здійснюється на підставі договору, що укладається між ним та постачальником на умовах типового договору постачання природного газу побутовим споживачам, затвердженого Регулятором, які є однаковими для всіх побутових споживачів України.

За договором постачання природного газу постачальник зобов'язаний поставити побутовому споживачу природний газ у необхідних для нього об'ємах (обсягах), а побутовий споживач зобов'язаний своєчасно оплачувати постачальнику вартість природного газу у розмірі, строки та порядку, що визначені договором.

Договір постачання природного газу побутовим споживачам укладається з урахуванням статей 633, 634, 641 та 642 Цивільного кодексу України **шляхом заявочного приєднання побутового споживача до умов договору постачання природного газу побутовим споживачам**, що розміщений на офіційному веб-сайті Регулятора та постачальника і не потребує двостороннього підписання письмової форми договору.

На письмову вимогу побутового споживача постачальник зобов'язаний протягом десяти робочих днів з дати отримання такого письмового звернення безкоштовно надати побутовому споживачу підписану уповноваженою особою постачальника письмову форму договору постачання природного газу побутовим споживачам.

Відповідно до пункту 4 розділу III Правил № 2496 для забезпечення приєднання до умов договору постачання природного газу побутовим споживачам усіх діючих побутових споживачів, об'єкти яких знаходяться в межах закріпленої території постачальника із спеціальними обов'язками, останній в установленому порядку надсилає кожному побутовому споживачу заяву-приєднання до умов договору постачання природного газу побутовим споживачам з персоніфікованими даними щодо споживача та його об'єкта за формою, встановленою додатком 1 до Типового договору постачання природного газу побутовим споживачам, затвердженого постановою НКРЕКП від 30 вересня 2015 року № 2500, разом із супровідним листом за формою, встановленою додатком 2 до Типового договору постачання природного газу побутовим споживачам, затвердженого постановою НКРЕКП від 30 вересня 2015 року № 2500.

Відповідно до пункту 12 розділу III Правил № 2496 **оплата побутовим споживачем за надані послуги з газопостачання може провадитися:**
за квитанціями абонентської книжки постачальника;
за платіжними документами, які виписуються постачальником.
Порядок оплати за поставлений газ визначається в заяві-приєднанні.

Споживач не обмежується у праві здійснювати оплату за договором на постачання природного газу через банківську платіжну систему, он-лайн переказ, поштовий переказ, внесення готівки через касу постачальника та в інший не заборонений законодавством спосіб.

Відповідно до додатку 1 Типового договору постачання природного газу побутовим споживачам, затвердженого Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 30.09.2015 № 2500 (далі –Типовий договір) вищевказані пункти Заяви-приєднання викладені таким чином:

За Договором розрахунок Споживача за природний газ здійснюється*:

На підставі даних Оператора ГРМ про об'єм (обсяг) газу, визначений за договором розподілу природного газу, за підсумками місяця	_____ (так/ні)	_____ (підпис Споживача, який підтверджує його згоду)
За плановою величиною середньомісячного споживання природного газу на рівні**	_____ (в опалювальний період) _____ (у міжопалювальний період)	_____ (підпис Споживача, який підтверджує його згоду)

* Необхідно обрати лише один з варіантів.

** Постачальник зобов'язується не рідше одного разу на шість місяців здійснювати звірення фактичного об'єму (обсягу) газу за даними Оператора ГРМ та здійснювати відповідний перерахунок Споживачу.

Спосіб оплати за цим Договором:

За квитанціями розрахункової книжки Постачальника	_____ (так/ні)	_____ (підпис Споживача, який підтверджує його згоду)
За платіжними документами (рахунками), які виписує Постачальник	_____ (так/ні)	_____ (підпис Споживача, який підтверджує його згоду)

Водночас, відповідно до пункту 1.4 розділу I Типового договору заява-приєднання - письмова заява-приєднання до умов Договору, **складена Споживачем** відповідно до вимог Договору, що містить персоніфіковані дані щодо Споживача та є невід'ємною частиною Договору.

Згідно з пунктом 4.5 розділу IV Типового договору **розрахунки Споживача за цим Договором здійснюються за рахунками та/або квитанціями абонентської книжки Постачальника. Спосіб оплати має бути визначений Споживачем в заяві-приєднанні.**

При цьому Споживач не обмежується у праві здійснювати оплату за цим Договором через банківську платіжну систему, шляхом он-лайн переказу, поштового переказу, внесення готівки через касу Постачальника та в інший не заборонений чинним законодавством спосіб.

Водночас, відповідно до п. 4.4. розділу IV Типового договору **об'єм (обсяг) постачання та споживання природного газу Споживачем за розрахунковий період визначається одним із нижченаведених способів:**

1) за даними Оператора ГРМ за підсумками розрахункового періоду, що містяться в базі даних Оператора газотранспортної системи та доведені Споживачу Оператором ГРМ відповідно до умов договору розподілу природного газу;

2) або за плановими величинами середньомісячного споживання газу в опалювальний або міжопалювальний період.

Якщо об'єми (обсяги) постачання та споживання природного газу будуть визначатись за плановими величинами, їх значення не можуть використовуватись Постачальником при здійсненні балансування газотранспортної системи України. При цьому Постачальник зобов'язується не рідше одного разу на шість місяців здійснювати звіряння фактичного об'єму (обсягу) споживання природного газу за даними Оператора ГРМ та проводити відповідний перерахунок Споживачу.

За відхилення нарахованих сум за плановими величинами та величинами фактичного споживання за даними Оператора ГРМ пеня не стягується.

Відповідно до пункту 13 розділу III Правил № 2496 розрахунки за послуги з газопостачання можуть провадитися на підставі даних Оператора ГРМ про об'єм (обсяг) газу, визначений за підсумками місяця за договором розподілу природного газу, укладеного між побутовим споживачем та Оператором ГРМ, або за плановою величиною середньомісячного споживання в опалювальний та міжопалювальний період.

Порядок розрахунків та планові величини середньомісячного споживання (якщо по них будуть здійснюватися розрахунки) визначаються в заяві-приєднанні.

Якщо об'єм (обсяг) постачання та споживання природного газу буде визначатись за плановими величинами середньомісячного споживання, їх значення не можуть використовуватись постачальником при здійсненні балансування газотранспортної системи України. При цьому постачальник зобов'язується не рідше одного разу на шість місяців здійснювати звіряння фактичного об'єму (обсягу) споживання природного газу з даними Оператора ГРМ та здійснювати відповідний перерахунок споживачу. За відхилення нарахованих сум за плановими величинами та фактичним споживанням за даними Оператора ГРМ пеня не стягується.

Враховуючи те, що в даному випадку, конкуренції не існує, ТОВ «Львівгаз збут» використовуючи своє монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з постачання природного газу за регульованим тарифом надсилає споживачам заповнену Товариством Заяву-приєднання до умов договору постачання природного газу побутовим споживачам, внаслідок чого споживач позбавляється можливості вибору умов розрахунку за природний газ (на підставі даних Оператора ГРМ про об'єм (обсяг) газу, визначений за договором розподілу природного газу, за підсумками місяця чи за плановою величиною середньомісячного споживання природного газу на рівні) та способу оплати за цим договором (за квитанціями розрахункової книжки Постачальника чи за платіжними документами (рахунками), які виписує Постачальник), що в кінцевому результаті призводить до ущемлення інтересів споживача.

Отже, такі дії Товариства з обмеженою відповідальністю «Львівгаз збут» містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачені пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної

конкуренції», а саме, зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з постачання природного газу за регульованим тарифом у вигляді дії Товариства (надсилання споживачам заповненої Товариством Заяви-приєднання до умов договору постачання природного газу побутовим споживачам, внаслідок чого споживач позбавляється можливості вибору умов розрахунку за природний газ та способу оплати за цим договором), що передбачає встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку (пункт 1 частини 2 статті 13 названого Закону).

У зв'язку із вищенаведеним, керуючись статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» та статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», з метою припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції та усунення причин виникнення цього порушення, Адміністративна колегія Львівського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає Товариству з обмеженою відповідальністю «Львівгаз збут» обов'язкові для розгляду такі

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Припинити дії Товариства з обмеженою відповідальністю «Львівгаз збут», які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачені пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», а саме, зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з постачання природного газу за регульованим тарифом у вигляді дії Товариства (надсилання споживачам заповненої Товариством Заяви-приєднання до умов договору постачання природного газу побутовим споживачам, внаслідок чого споживач позбавляється можливості вибору умов розрахунку за природний газ та способу оплати за цим договором), що передбачає встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку (пункт 1 частини 2 статті 13 названого Закону) шляхом надання споживачам можливості самостійно заповнити Заяву-приєднання, зокрема, графу «За Договором розрахунок Споживача за природний газ здійснюється» та графу «Спосіб оплати за цим Договором».

2. Повідомити про розгляд Рекомендацій Адміністративної колегії Львівського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України **протягом десяти днів з дня їх отримання.**

Звертаємо Вашу увагу, що відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду суб'єкту господарювання, якому вони надані.

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за умови виконання положень наданих рекомендацій, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.